

sunt auctoritati derogetur. Et infra: *« Nec enim aliquam disceptationem plene definita revocanda sunt: ne ad arbitrium damnatorum ipsi de his videamur ambigere, quæ manifestum est per omnia prophetica et evangelica atque apostolica auctoritatibus consonare. »*

Dein hanc admonitionem subjicit: *« Prius quidem illud fragmentum habemus, non in epistola ad Basilium, sed in cap. 3 epistolæ ad Leonem Augustum, quæ ex codice ms. cardinalis Grimani nunc primum in lucem a nobis emittitur, estque ordiue 133 (nunc 164). Posterior vero, nec in hac, nec in illa, nec in ulla alia ad Basilium epistola reperi, quamquam eadem fere habentur in epist. 132 (nunc 162) ad eundem Leonem Augustum cap. 2. Unde ex tribus his unum aliquid dicendum est: scilicet, vel hæc verba quæ leguntur in epistola ad Leonem Augustum, repetita fuisse a Leone nostro in alia epistola ad Basilium, quæ nondum et tenebris emergerit, vel mutilam esse epistolam ad Leonem, illamque ejus partem intercidisse in qua fragmentum a Pelagio relatum legebatur; vel denique memoria lapsam esse Pelagium, cum posterior fragmentum ex eadem 1460 epistola, e qua prius, acceptum significavit. Hoc ultimum contigisse ægre admodum ego crediderim. Non solus enim Pelagius hunc errorem incurrisset, sed in illum pariter prolapsi essent Istriæ episcopi, a quibus utrumque fragmentum transcriptum eo modo fuerat in eorum epistola. Quod si aliter fuisset ab iisdem citatum, non id omisisset objicere Pelagius, qui vel ipsum ordinem citatarum ab illis episcopis epistolarum arguere non neglexit. Mutilam esse epistolam novam ad Leonem, nihil omnino est unde vel levisime conjiciatur, optime enim omnia sibi coherent. Ad primam igitur responsionem confugiendum, nimirum aliam scriptam esse a Leone ad Basilium epistolam, quam quæ a nobis edita est ordine 118 (nunc 149), nisi pro quarta conjectura dixeris mendosa esse omnia epistolæ hujus Pelagii papæ exemplaria excusa. »*

Hæc ex Quesnello fuisse dedimus, quia omnia ejus inserere nobis proposuimus. Cæterum tanta admonitione totque conjecturis opus non fuit. Facile enim hoc negotium solvitur, si dicamus episcopos Istriæ, quorum ex litteris utrumque fragmentum a Pelagio transcriptum fuit, ita hic errasse in inscriptione epistolæ ad Basilium pro ad Leonem Augustum, uti erravit in *Constituto* Vigilius tom. V Concil. pag. 1356, allegans alium textum ex epistola, quam datam prodidit ad *Anatolium Constantinopolitanum*, cum tamen ad Basilium tradita fuerit, uti observavimus annot. 7 (*Col.* 1120, n. 1) in epist. 149. Ea quidem fragmenta totidem verbis inveniuntur in epistolis 162 et 164 ad Leonem imperatorem, ac Vigilius in *Constituto* eadem fragmenta recitans, litteras ad hunc imperatorem, non vero ad Basilium laudavit. Hinc ergo inter perditas Leonis epistolas ad Basilium hæc fragmenta inserenda non fuere.

DECRETA LEONI PAPÆ TRIBUTA.

Tria decreta Leoni nostro in vulgato libro Pontificali tribuuntur.

I. *Hic constituit ut intra actionem sacrificii diceretur: Sanctum sacrificium, immaculatam hostiam.* Hoc qui-

* In epist. 162, melius, *nec in aliquam disceptationem pie et plene.*

dem primum decretum in editionibus Parisiensi Fabrotti, Romana Francisci Blanchinii, et Mediolanensi Muratorii non legitur; sicut nec invenitur in iis vetustis exemplaribus quibus iidem usi fuerunt. At præterquam quod in aliis codicibus profertur, describebatur etiam in exemplari ex quo Valafridus Strabon noni sæculi auctor eadem verba decerpit in libro de Reb. Ecclesiasticis c. 22. Antiquius autem testimonium hujus decreti suppetit ex breviori et vetustiori Pontificali contento in ms. Veronensi, cujus primus auctor desinens in Conone, septimo sæculo floruit. Vide hoc pontificale editum a P. Josepho Blanchinio tom. IV Anastasii pag. 6. 1461 Vetustus scriptor librorum de Sacramentis, qui inter Amhrosii Opera exhibentur, in fine libri sexti eam canonis preceam recitans quæ incipit, *Supra quæ propitio*, concludit illis verbis, *Sacerdos tuus Melchisedech*, et caret illis, *sanctum sacrificium, immaculatam hostiam*, quæ idcirco ante Leonem defuisse videtur.

II. *Hic quoque constituit ut monacha non acciperet velaminis capitis benedictionem, nisi probata fuerit in virginitate lx annis; ubi alii codices et laudatum Pontificale Veronense melius habent xl annis.* Exstat Majoriani Augusti lex an. 458, quæ xl annorum probationem requirit. Forte S. Leo Majoriano hujus legis edendæ auctor fuit, et eatenus hoc decretum Leoni tribuitur.

III. *Hic etiam constituit, et addidit super sepulcrum apostolorum ex clero Romano custodes, qui dicuntur cubicularii.* Decretum de libris apocryphis in appendice dabitur.

Decreta apud Gratianum Leonis nomine inscripta, quæ ex epistolis nostri pontificis excerpta fuere, Quesnellus suis locis indicavit in margine: nos ea annotavimus, quæ ex ejusdem sermonibus sumpta fuerunt. Reliqua vero, quæ nostri Auctoris non sunt, cum ex simplici inscriptione *Leo papa* colligi nequeat ea Leoni nostro potius quam alii ejusdem nominis 1462 pontifici fuisse attributa, inter decreta Leoni certo ascripta recensenda non fuere. Sex ex hujusmodi decretis nullo apud Gratianum citato sermone, epistola nulla, alios quidem habent auctores. Nam canon 1, dist. 72, est canon 18 concilii Romani sub Eugenio II habiti, et Leone IV confirmati; can. 16, caus. 3, quæst. 9, Leoni III vel IV ascribendus videtur; can. 4, caus. 16, Leoni IV maxime congruit; can. 4, caus. 30, quæst. 5, est canon 8 concilii Troslejani an. 909; can. 1, caus. 31, quæst. 1, pertinet ad concilium Triburiense an. 895, can. 51; tandem canon 101 de Consecr. dist. 4, forte referendus ad concilium Suessionense anni 853. De his plura disseret Carolus Sebastianus Berardus in præclaro opere inscripto: *Gratiani Canones genuini ab apocryphis discreti*, part. II, tom. I. Duo alia pariter decreta ex duabus epistolis sumpta apud eundem Gratianum leguntur, quæ Leonis nostri non sunt: primum dist. 68, can. 4, ex epistola ad episcopos Germaniæ e Galliæ, quam in appendice recensebimus epist. 2; alterum caus. 33, quæst. 2, can. 13, ex epist. ad Gallerium episcopum Tripolitanum, quam Pithæus in suo codice Leoni IV ascriptam invenit, Leoni quidem nostro non convenire vel ex stylo colligere licet. Hæc autem indicasse sufficiat.

APPENDIX PRIMA

AD SECUNDAM PARTEM

OPERUM S. LEONIS MAGNI.

PRÆFATIO.

1. Hæc appendix trium documentorum genera complectetur. Primum epistolas Leoni affictas, et sententiam de apocryphis ex Leonis epistola ad Turribium ex parte transcriptam. Dein duas epistolas a Quesnello